REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia.
BRAŞOV, piaţa mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la ADMINISTRAŢIUNE în Braşov şi la următórele Birourĭ de anuncĭurĭ:
In Viena: M. Dukes Nachf. Max. Augenfeld & Emerich Lesner, Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppelik's Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o seriă garmond pe o colonă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXIII.

„GAZETA“ iese în fiăcare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de *Duminecă* 2 *fl.* pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Braşov
Administraţiunea, Piaţa mare, Têrgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 101. Braşov, Sâmbătă 6 (19) Maiŭ. 1900.

Vătămare a limbei maghiare?

Găsim astădĭ în guvernamentalul „P. Lloyd“ dela 17 l. c. un curios comunicat, care, deşi în sine pare neînsemnat, totuşĭ ne arată în împrejurările actuale un grad în mod neobicĭnuit urcat al susceptibilităţilor şoviniste, încât ne vedem îndemnaţi a ne ocupa puţin de el.

E vorba de o interpelare adresată Metropolitului în sinodul român gr. or. din Sibiiu. Deputatul sinodal Dr. Zosim Chirtop a fost interpelat adecă pe Inalt Prea Sânţia Sa, cu privire la atitudinea necorectă a unora dintre protopopii archidiecesei, carĭ cu călcarea statutului organic, care dispune, că limba oficială a bisericeĭ este cea română, estradau în calitatea lor oficiósă atestate în limba maghiară, şi că ce mĕsurĭ a dispus a se lua pentru imediata înlăturare a acestor procedeurĭ prejudiţióse dreptului autonom al bisericei.

Unele foi maghiare, ne spune comunicatul, au afirmat, că interpelatorul a ḑis, „că s'au estradat atestate oficiale *într'o limbă cu totul streină bisericei, în limba maghiară*“, adaugênd, că Metropolitul Ioan Meţianu a rĕspuns, că va procede energic în acésta afacere, „fără însĕ sĕ fi respins în mod cuvenit calificarea limbei maghiare de limbă streină“. Din causa acésta 'i-s'au făcut multe împutărĭ Metropolitului de către acele foi.

„Cum aflăm acum din isvorul cel mai competent“ — continuă comunicatul — „descrierea de mai sus a procederii nu corĕspunde de loc faptelor şi astfel amintitele împutărĭ sunt lipsite de orĭ-ce basă. Chirtop a întrebat numai, décă Metropolitul are cunoscinţă, că unele organe bisericescĭ nu se folosesc de limba bisericei, ér Meţianu a rĕspuns, că n'are cunoscinţă de acésta, dér se va informa şi se va sili a face ca drepturile recunoscute prin lege ale bisericei române greco-orientale sĕ fiă respectate. *O vătămare a limbei maghiare* nu s'a întâmplat decĭ şi prin urmare nicĭ n'a putut sĕ fiă respinsă.“

Subtilităţile acestui comunicat sunt bătĕtóre la ochĭ. Până acuma în raporturile de drept dintre limbile ţĕrei nu s'a mai auḑit de o „vătĕmare a limbei maghiare“. Acésta e dér, după comunicatul lui „Pester Lloyd“, o contravenţiune, sĕu cum s'ar mai numi, cu totul nouă.

Până acuma scim numai de inovaţiunea adusă în faimosul paragraf al legei din 1893 asupra salarisărei învĕţătorilor, care definesce aşa ḑisa „direcţiune contrară statului“. In acest paragraf se vorbesce adecă despre faptele îndreptate „contra aplicărei limbei statului determinată în lege“.

Chiar după acest paragraf urmeză decĭ, că acolo, unde aplicarea limbei maghiare a statului nu e determinată în lege, nu póte fi vorba de-o vătĕmare a privilegiilor ei prin faptul, că se protesteză contra aplicărei acestei limbĭ pe un teren stăpânit de dreptul uneia din celelalte limbĭ ale ţĕrei.

Şi érăşĭ urmeză de aicĭ, că vrênd sĕ intre seu sĕ fiă introdusă în mod ilegal în domeniul dreptului autonom a unei alte limbĭ, limba maghiară trebue sĕ fiă considerată *ipso facto* ca streină. Căcĭ orĭ esistă un drept autonom de limbă, orĭ nu; décă esistă, atuncĭ în cercul sĕu bine definit nu se póte admite nicĭ o consideraţiune deosebită faţă cu altă limbă, fiă ea chiar şi limba statului.

Aşa dér din punct de vedere al dreptului interpelantul din Sinod ar fi fost pe deplin îndreptăţit sĕ declare, că orĭ-ce altă limbă, afară de cea română, este cu totul streină de biserică. N'a putut decĭ, ca o asemenea aserţiune sĕ constitue în casul de faţă, fiind vorba de limba maghiară, o vătĕmare a acesteia.

Décă însĕ „P. Lloyd“, dimpreună cu celelalte foi şoviniste vĕd în genere o ofensă a limbei maghiare în numirea ei de streină când ea este aşa de puternică în ţĕră, atuncĭ ar trebui sĕ ţină sémă, că până în ḑiua de astădĭ toţĭ miniştrii, toţĭ funcţionarii ungurĭ, tótă dieta şi tótă pressa maghiară nu vorbesc de limba română şi de celelalte limbĭ nemaghiare, decât numai ca de „limbĭ streine“.

De câte-orĭ n'au fost timbrate în incinta dietei naţionalităţile ca streine? Din „idegen nyelvü“ nicĭ că ne mai scot.

Atuncĭ sĕ fiă cel puţin domnii şoviniştĭ atât de cuminte. ca sĕ înţelégă preceptul: „ce ţie nu 'ţĭ place, altuia nu face“.

Chivernisire ungurescă.

Am arătat erĭ, pe basa unui raport publicat de curtea de Compturĭ din Budapesta, care este tabloul cheltuelilor de stat în cei 30 de anĭ din urmă, adecă dela 1868 până la 1897.

Am vĕḑut, ce proporţii uriaşe a luat stomacul, ce se numesce „susţinerea statului“, ce sume esorbitante a consumat el dela începutul „erei constituţionale“ încóce, când s'a dat pe mâna stăpânirii ungurescĭ pânea şi cuţitul. Anume, dela 111 milióne fl., cât erau la 1868 erogaţiunile netto, au crescut la 261 milióne (1897), dările directe dela 58 la 109 milióne, dările de consum dela 12 la 76 milióne, competinţele de timbru dela 3 la 15 milióne, competinţele şi alte taxe dela 7 la 24 milióne. „Susţinerea statului“ a costat aşa-déră la 1897 cu 250% mai mult, ca în 1868, şi de vor cresce cheltuelile tot aşa înainte, avem sĕ ajungem la bancrutul sigur al cetăţenilor contribuabilĭ.

Una din foile ungurescĭ („Magyarorszag“) ocupându-se cu cestiunea acésta, se înspăimântă ea însaşĭ de resultatele, la care e silită a ajunge. Constată anume, că raportul curţii de Compturĭ arată cum statul se susţine spre ruina propriilor sĕi fii. Étă un esemplu: statul ia dela cetăţenĭ aprópe 50 milióne coróne anual sub titlu de *competinţe.* Asta nu însémnă alt-ceva, decât nimicirea şi pustiirea familiilor cu proprietăţĭ de pămênt, ceea-ce îşĭ află o eclatantă espresiune în schimbarea fără esemplu a proprietăţilor de pămênt şi în emigrărĭ. „Aicĭ este punctul — ḑice „M-g“ — unde statul mănâncă şi consumă însa-şĭ puterea vitală de muncă, pe însu-şĭ poporul viu; îl pustiiesce atuncĭ, când visteria devine un antropofag al cetăţenilor“.

Se va ḑice însĕ, spre a scuza guvernelor ungurescĭ, că ţéra a trebuit sĕ ţină pas cu desvoltarea şi progresul general europén, a trebuit sĕ mérgă şi ea cu curentul general. Aşa e! Guvernele ungurescĭ au suferit de mania de *a statifica totul*, începênd dela căile ferate şi până la bóla de vite. Au făcut'o, ḑic ele, pentru-că aşa a făcut şi Europa, au maimuţat cu alte cuvinte statele din apus, fără a ţiné sémă de raporturile proprii din ţéră. Şi care a fost urmarea? Fórte corect rĕspunde la întrebarea acésta fóia maghiară amintită, ḑicĕnd, că în cei 30 de anĭ, 1868—1897, statul ungar a lucrat tot *cu deficit*, a devenit *anemic* şi a trebuit, prin urmare, sĕ sugă tótă forţa productivă a cetăţenilor. Pe basa acestor constatărĭ fóia maghiară ḑice:

„Desvoltărei mai departe a budgetului, trebue se i-se pună capĕt la noi, chiar şi atuncĭ, décă acésta ar fi în paguba înaintării şi chiar şi atuncĭ, când celelalte state ale Europei n'ar vedé o primejdiă în acésta. Ce fel de progres póte fi acela, care consumă forţele interne? Un astfel de progres e numai aparent, esterior, numele lui adevĕrat insĕ e: *ofilire.* De anĭ de ḑile progresul nostru este de natura acésta. Regimul fără suflet din anii ultimĭ a acoperit cu succese aparente esterióre, cu numerĭ orbitorĭ, cu strălucire deşértă *devastarea*, ce s'a făcut în mĕdularele nóstre. Acum încep a dispare şi aceste umbre neguróse; tot mai mult se lăţesce convingerea, că trebue păstrat pentru viitor plămânii, creerul şi forţa naţiunei“....

Étă o critică meritată a chivernisirei ungurescĭ de 30 de anĭ încóce. Şi décă Maghiarii înşi-şĭ recunosc cu orore risipa, ce s'a făcut şi se face, risipă, care în cele din urmă tot numai pentru scoparĭ naţionale maghiare s'a făcut, ce se ḑicem noi, naţionalităţile nemaghiare, carĭ dela inaugurarea „constituţionalismului“ ungurecs încóce, nu nea-am împărtăşit cu nimic din binefacerile statului, din visteria publică, la care contribuim din munca şi sudorile nóstre?

Milionele ministrului de rĕsboiŭ.

(Din delegaţiunea ungară.)

Subcomisiunea pentru armată a delegaţiunei ungare, a ţinut alaltăerĭ şedinţă. In timp de o oră a desbătut şi votat budgetul pentru armată, *303,818.481 corone.*

Cum oposiţia nu era representată în subcomisiune prin nicĭ un membru din sînul ei, câţĭ-va deputaţĭ din partida liberală au luat asupră-şĭ rolul de control. Horanszky, Pulszky şi Ernuszt, mânecând din esperienţa, că din posiţiile budgetului nicĭodată nu se póte sci cu siguranţă în ce mĕsură vor cresce pretensiunile anului viitor, au adresat ministrului *Krieghammer* câte-va întrebărĭ seriose, la carĭ ministrul a şi rĕspuns. Br. *Krieghammer* ḑise, între altele, că ministeriul de rĕsboiŭ n'a făcut nicĭ un fel de comandă de material pentru armată, despre care delegaţiunea sĕ nu aibă cunoscinţă. Declară mai departe, că întrégă procedura lui şi mai ales modul, în care a alcătuit budgetul, a fost tot-déuna franc; ministru ungurese de finanţe a esercitat tot-déuna control strict şi între marginile posibilităţii a fost cu considerare la starea financiară.

In ce privesce viitorul, ḑise, că nu va ridica pretensiunĭ mai marĭ, esceptionând o singură cestiune: *procurarea de tunurĭ nouĕ*, cu care pretensiune va păşi înaintea viitórelor delegaţiunĭ.

La declararea acésta nicĭ unul din delegaţii maghiarĭ n'a avut o singură vorbă de ḑis. Au tăcut cu toţii.

Din Austria.

Ierĭ s'au redeschis *şedinţele Reichsrath*“-ului. Guvernul a presentat mai multe proiecte de lege şi printr'un rescript a retras proiectul de lege privitor la provisorul budgetar valabil din 1 Ianuarie până la 1 Aprilie 1900.

Au urmat interpelaţiunile, între carĭ una a lui *Pfersche*, în care ministrul de comerciŭ e provocat sĕ înfiinţeze pentru Boemia o direcţiune postală într'un oraş german. Sau mai cetit şi alte interpelărĭ, aşa că se făcuse órele 12, când cetirea hârtiilor întrate dura încă.

*

Privitor la *situaţia parlamentară* nu se anunţă ceva deosebit. Representanţii cluburilor partidei progresiste germane, partidei poporale germane, a marilor proprietarĭ constituţionalĭ şi clubul partidei Cehilor tinerĭ, au avut erĭ conferenţe.

Se afirmă, că pentru a combate obstrucţiunea Cehilor, presidiul camerei are de gând sĕ propună prelungirea şedinţelor, ceea-ce nu va împiedeca nicĭ partida progresistă, nicĭ creştinii-socialĭ, nicĭ Germanii-naţionalĭ şi nicĭ social-democraţii.

La cas când guvernului îi va succede sĕ abată pe Cehĭ dela continuarea obstrucţiunei, „Reichsrath“-ul îşĭ va continua lucrările. Cum însĕ nu este speranţă pentru aşa ceva, se vorbesce deja de pe acum, că sĕptĕmâna viitóre nu se va ţiné decât o şedinţă, şi apoi camera va fi disolvată, pentru a-se procede mai târḑiu la nouĕ alegerĭ.

La congresul internaţional de studenţĭ, care se va ţiné în vara anului acesta la *Paris*, e speranţă, pe cât suntem informaţĭ, sĕ fiă binişor representaţĭ şi studenţii românĭ, şi încă nu numai din România, ci şi de aicĭ dela noi.

In vederea acestui al doilea congres, (cel dintâiu scim, că s'a ţinut la Turin în 1898) tinerimea maghiară la rêndul ei face marĭ pregătirĭ şi vré sĕ tipărésca şi o broşură, în care, de sigur, se va sili a lua în apĕrare interesele maghiarismului, combătênd causa naţiunii nóstre, şi va voi, se rĕspundă astfel la enunciaţiunea, prin care primul congres internaţional al studenţilor din Turin, a esprimat simpatiile sale delegaţilor românĭ, afirmând „respectul sĕu pentru aspiraţiile lor naţionale“.

Cu atât mai îmbucurător este, că nicĭ tinerimea nóstră nu stă cu mânile în sîn, ci a luat deja cu succes tóte mĕsurile de lipsă pentru a fi representată cât mai bine la viitorul congres.

Din sînul junimei universitare dela noi, aflăm, că s'au anunţat deja mai mulţĭ, carĭ sunt decişĭ sĕ participe la congresul din Paris.

Cu acéstă ocasiune atragem atenţiunea cetitorilor noştri asupra avisului secţiei ro-

mâne a federaţiunei internaţionale de studenţĭ, ce 'l publicăm mai jos.

*

Spre a caracterisa cele amintite mai sus cu privire la pregătirile tinerimei maghiare pentru congresul internaţional de studenţĭ din Paris, citâm aicĭ următórea comunicare, ce o face *„P. Lloyd“*:

...Secţia maghiară a congresului „se aştéptă la atacurĭ vehemente din partea secţiunei române. Contra agitaţiunei române va servi ca o puternică armă almanachul studenţilor maghiarĭ apărut în ḑilele acestea, care conţine tractate de orientare de tot interesante în limba maghiară şi francesă asupra trecutului, presentului şi viitorului studenţilor maghiarĭ. Introducerea o formézā câte-va şire ale ministrului president *Szell*, ale ministrului de culte *Wlassics*, ale rectorului universităţii, politechnicului şi ale directorilor de şcóle superióre, urmézā elaborate de istoricul Dr. Alexandru Márki, de secretarul ministrului de culte Dr. Iosif Rényi etc“.

Esposiţia Română la Paris.

Agricultura ţĕrii.

Concurenţa, ce o fac de cât-va timp României câte-va ţĕrĭ agricole din Europa şi în deosebĭ America, trebue, scrie „Timpul“, sĕ ne facă sĕ ne gândim serios la viitorul nostru economic.

Agricultura a fost şi e ocupaţiunea de căpetenia a poporului român; ea constitue cel mai mare isvor de avuţiă naţională.

Din cele 6 milióne de locuitorĭ, 4 milióne şi jumĕtate cultivă în mod esclusiv pămêntul ţĕrii, atât de bine înzestrat de natură pentru culturile cele mai variate compatibile cu climatul nordic.

In momentul, prin urmare, când bunul nostru renume de popor agricol începe a fi pus la îndoélă de cei carĭ caută sĕ ne învingă prin produsele ţĕrilor lor, ni-se impune tuturor datoria de a menţine acest bun renume al ţĕrii, şi de a arăta strĕinilor, cu dovedĭ pipăite, cât de neîntemeiate sunt deprecierile făcute de cei interesatĭ, asupra produselor nóstre agricole.

In privinţa acésta Esposiţiunea română din Paris ne va fi de un vĕdit folos; ea va dovedi, că produsele române agricole ţin un loc de frunte între cele dintâiŭ ţĕrĭ agricole si că din configuraţiunea generală a solului României, — alcătuit în amfiteatru — cât şi din formaţiunea lui geologică, vom avé în totdéuna cereale, care vor puté sĕ înfrunte orĭ-ce concurenţă.

Dintr'un studiu serios al d-lui Cârnu Munteanu, profesor la şcóla superióră de agricultură din Bucurescĭ, reese în adevĕr, că acéstă configuraţiune generală a solului, cât şi fineţa elementelor lui constitutive, că atât adêncimea păturei vegetale, cât şi omogetatea, ce o are pămêntul nostru până la cele mai marĭ adêncimĭ, îi dau o superioritate reală.

In privinţa acésta — ḑice d. Munteanu — nu cunóscem în Europa pămênturĭ, care ar puté fi comparate cu ale României, afară de cele din sudul Rusiei şi din sudul Ungariei. Cultura pastorală şi forestieră, care a fost atâtea vécurĭ singura cultură pe pămêntul nostru, dă apoi solului României o fertilitate, ce nu va slei încă mult timp.

Din punctul de vedere al modului de cultură al pămêntului, ţéra nóstră a făcut de asemenea progrese. Astăḑĭ cei mai mulţĭ proprietarĭ au început a pune preţ pe alegerea seminţei şi pe mĕsurile, care asigură cultura cerealelor în contra maladiilor parasitare; fórte mulţĭ au întrodus maşine agricole perfecţionale şi unii din ei au început chiar a îngrăşa pămêntul.

E cât-va timp de când *Evening Corn Trade List* dădea locul, pe care-l ocupă ţéra românéscă printre celel'alte ţĕrii ale Europei, în ceea-ce privesce producţiunea grâului — a cărui valóre de export este cea mai însemnată pentru România, representând aprópe 200,000,000 lei anual. România ocupă acolo al 8-lea loc printre cele 20 de ţĕrĭ producĕtóre de grâu în Europa în ceea-ce privesce cantitatea absolută a producerii. Dér comparată cu suprafeţele totale ale fie-cărei ţĕrĭ, ea ocupă locul al 2-lea ca producţiă pe chilometru pătrat, în ordinea următóre: 1) Franţa, 2) România, 3) Bulgaria, 4) Italia. 5) Statele-Unite.

Producţia anuală, în mijlocie, a grâului se ridică la 20.000.000 chintale; din acéstă cantitate exportăm în fie-care an, în mijlocie, 8,000,000 chintale metrice şi anume, aproximativ 3,000,000 chintale în Belgia, 2.000.000 în Anglia, 1.250.000 în Germania, şi restul de peste 700.000 în Austro-Ungaria.

E interesant a spune aicĭ, că grâul, care figurézā ca exportat în Austro-Ungaria, este destinat aprópe tot marilor morĭ din Ungaria, în scop de-a fi amestecat cu grâul unguresc şi de a produce făinurile unguresci, atât de bine cunoscute pe marile pieţe internaţionale.

D-l Alfred Simitsch Reischritter von Hohenblum din Viena ḑice despre grâul din România: „Printre Statele balcanice, „România ocupă primul rang în ceea-ce privesce producerea grâului. Grâul românesc „se arată pe tóte pieţele Europei centrale „şi occidentale; concurenţa lui, alăturĭ de „cea a grâului rusesc, a contribuit mult pe „pieţele internaţionale la scăderea cererii „de grâurĭ unguresci.... In comerciul cu „făinurile de asemenĭ *se întrebuinţézā* în „*mod special* grâul românesc....“

Faptul, că marii morarĭ ungurĭ apreciézā atât de mult bunele calităţĭ ale grâului românesc, spre a face făinurĭ superióre, şi că ei îl caută char în anii de supra-abondenţă de recoltă în Ungaria, are pentru noi o importanţă capitală.

Inalta competinţă tehnică a acestor marĭ industrialĭ ungurĭ şi interesul economic, care-i face sĕ caute grânele nóstre pentru morile lor, este cea mai strălucită pledoariă în favórea bunelor calităţĭ ale grâului românesc, — nimicind prin acésta chiar tóte ponegririle îndreptate asupra grânelor românescĭ. De alt-fel, buna composiţia chimică a grânelor române, justifică în mod amplu preferinţa, ce li se dă şi le pune alăturĭ cu cele mai bune grâne din lume.

Comisariatul general al Esposiţiunei române la Paris, a dat cea mai mare importanţă producerilor nóstre de cereale, espunêndu-le sub forma atragĕtóre a două enorme cascade — embleme de abundenţă — din care în una curge grâul nostru frumos, ér în alta porumbul, — aşedate amêndouĕ în mijlocul tuturor muştrelor de culturĭ agricole ale ţĕrii şi între informaţiunile necesare date de hărţĭ, statistice şi analise agricole. Ele vor fi ast-fel la îndemâna strĕinilor şi vor dovedi cu prisos calităţile produselor nóstre agricole.

SCIRILE ḐILEI.

— 5 (18) Maiŭ.

Camera ungară, după-ce va fi desbătut proiectul dării pe bursă şi a edificării unui palat pentru casa de amanetare în Budapesta, îşĭ va amâna şedinţele până la 7 Iunie.

O românéscă mĕsură a luat ḑilele aceste, după cum anunţă „Apăr. Naţ.“, ministrul lucrărilor publice, d-l Ionel Grădişteanu, dispunênd ca tóte lucrările dependente de acest departament, fiă în regie, fiă prin întreprindere, sĕ se esecute numai de către antreprenorĭ românĭ, séu prin ingінerĭ românĭ licenţiaţĭ în serviciu.

Cine vré sĕ fiă jurat are sĕ se anunţe până poimâne, în 20 Maiŭ n., la 12 óre din ḑi la comisiunea de conscriere a oraşului Braşov (în biurol primarului orăşenesc.) Se recere sĕ fiă locuitor pe teritoriul oraşului, cetăţén ungar, cu 26 anĭ de etate împliniţĭ, se scie limba maghiară şi sĕ plătéscă cel puţin 20 cor. dare directă. Apoi fiă-care funcţionar public în vêrstă cel puţin de 26 anĭ, doctorii de universitate profesorii diplomaţĭ, inginerii, architecţii, etc. precum şi toţĭ, carĭ au absolvat şcóle medii.

Casul ataşatului militar austro-ungar din Constantinopol. Br. *Giessl*, ataşat militar pe lângă ambasada austro-ungară din Constantinopol, a avut un cas caracteristic cu ocasiunea unei călĕtorii de studii. Casul e următorul: Br. *Giessl*, înainte de aşĭ începe călĕtoria, şĭ-a cerut un pasaport. Pasaportul însĕ nu i-s'a dat până în ḑiua plecării şi ataşatul s'a decis totuşĭ sĕ plece şi se aştepte pasaportul în Trapezunt. Dér fiind-că, lipsindu-i pasaportul, ar fi putut sĕ întêmpine greutăţĭ şi neplăcerĭ la debarcare, br. Giessl a folosit luntrea vaporului „Taurus“, care face escepţiune dela regulament. Imprejurarea acésta a dat ansă la esplicărĭ şi combinaţiunĭ pesimistice, faţă de carĭ cercurile oficiale constată, că nicĭ guvernul otoman, nicĭ guvernul rusesc n'au privit cu ochĭ bănuitorĭ călĕtoria lui br. Giessl. Este prin urmare luată din vênt aserţiunea unor foi austro-ungare, că Pórta nu i-ar fi dat pasaport în urma şoptirilor rusescĭ. Aşa ceva nu se póte presupune, mai ales după-ce colonelul Giessl a primit scrisorĭ de recomandare fórte călduróse dela ambasada rusésca.

Instalărĭ. Dumineca în 7 (20) Maiŭ se va face în Buziaş instalarea d-lui protopresbiter Ioan *Pepa*, prin d-l protopresbiter al Lugoşului Dr. G. Petroviciŭ. — Altă instalare s'a făcut Dumineca trecută în Giroc lângă Timişóra, fiind întrodus în parochiă nou alesul preot gr. or. D. Voniga.

Ţarul la esposiţia din Paris. „Gazeta de Colonia“ publică o telegramă din Paris, după-care *Ţarul Nicolae* va visita neîndoios esposiţia universală. El nu va fi însoţit şi de Ţarewna, ci numai de miniştri Murawiev şi Witte.

27 casurĭ de incompatibilitate. La presidiul camerei ungare s'au anunţat 27 casurĭ de incompatibilitate contra deputataţilor: Lukacs Bela, Carol Hieronymi, conte Geza Teleki, conte Geza Andrassy, conte Stefan Tisza, conte Coloman Náko, Fr. Chorin, Max Falk, br. Alexiu Noposa, Fr. Heltai, Ambrus Nemenyi, Lud. Hollo, Ios. Veszi, I. Molnar, Carol Legrady, Cornel Abrany jun. Ales. Orszag, Iuliu Rosenberg, br. Frid. Harkanyi (camera magnaţilor), Ales. Matlekovits, Lanczi Leo, Aug. Pulszky. Toţĭ aceştia se ocupă şi cu alte afacerĭ, sunt membrii ai direcţiunilor de fabricĭ, mine, la societăţĭ de căi ferate, proprietarĭ de diare etc.

Nu te juca cu leul. Tragică păţaniă a avut un finanţ cu numele Zoka Istvan, în Apatin. Pe piaţa acestui orăşel se află o menageriă. Finanţul a mers sĕ vadă şi el animalele. Dintre tóte i-a plăcut mai mult un leu, şi începù sĕ adie cu mâna lui de finanţ laba leului. Aşa se pare însĕ, că leului nu-i plac finanţii, căcĭ drăgostirea lui Zoka l'a iritat atât de mult pe regele deşertului, încât apucà cu ghiarele labei mâna bietului finanţ, i-o sfărîmà şi îmbucà partea dela încheietură, cu totul. Nenorocitul fù dus la spital, ér leul s'a ales c'o straşnică bătaiă.

„Soldaţii reginei.“ Familiile englese încercate prin rĕsboiul din Transvaal au întrodus un obiceiu, care esprimă tristeţa lor printr'o demnă simplicitate. De câte orĭ ele sunt lovite de un nou doliu, în loc de anunciurĭ funebrale trimit la tóte rudeniile şi la toţĭ amicii o cartă, purtând de-asupra douĕ stégurĭ încrucişate cu o corónă regală, ér dedesupt numele celui mort în résboiŭ, urmat de cuvintele: „Soldat al Reginei, mort pe câmpul de onóre“.

Reuniunea de cântărĭ săsésca din loc („Kronstädter Männergesangverein“) va da Sâmbătă în 19 Maiŭ c. în sala otelului „Orient“ (Nr. 1) un concert sub direcţiunea măestrului corului Rudolf Lassel. Inceputul la 8 óre séra.

Institutul meteorologic din Bucurescĭ comunică următórele pe ḑiua de 3 (16) Maiŭ: Timpul fórte frumos şi călduros în tótă ţéra afară de Dobrogea şi pe litoral unde este fórte rece. In regiunea de câmpiă termometrul a avut valorĭ apropiate de 30 grade, ér la T.-Măgurele chiar a atins acéstă valóre. Barometrul e destul de coborît; el a mai scăḑut de erĭ în mijlociŭ cu 4—5 mm. Plóie a căḑut nóptea la Tg.-Jiu, Baia-de-Aramă şi T.-Severin, în acéstă din urmă localitate însoţită de manifestaţiunĭ electrice şi puţină grindină.

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Nerli în infern.

De *Anatole France*.

In anul Domnului o miie-cincĭ-sute-şépte, trăia în nobilul oraş Florenţa un bancher cu numele Nicolo Nerli. Când césornicul bătea *terza* el se afla deja la masa lui de scris şi când bătea *nona* se găsia încă tot acolo, scriind ḑiua întrégă numerii pe tăbliţă. El da împrumuturĭ împĕratului sfântului imperiu roman, ba chiar şi papei. Că nu dedea el şi diavolului, era pentru-că se temea, că acest „domn“, pe care îl numesc rĕu şi e espert în tóte şi viclén, îl va înşela. Nicolo Nerli era om cutezător şi prepuelnic. A strîns multă avere, pe mulţĭ ómenĭ i-a ruinat şi de aceea în Florenţa era temut şi respectat. Locuinţa lui era un palat, în care lumina binecuvêntată a lui Dumneḑeu nu putea sĕ pĕtrundă, decât printr'o mică ferestrue. Incunjurat era palatul sĕu de grilaj de fier şi de lanţurĭ. Pe dinăuntru păreţii erau împodobiţĭ cu minunate tablourĭ, carĭ în chip de finţe omenescĭ simbolisau virtuţile, apoi închipuiau patriarchĭ cu bărbĭ albe profeţĭ şi pe regii Israilului. Frescele boltiturilor, representau istoria lui Alesandru şi Tristina, aşa cum se găsesce în novele. In oraş Nicolo Nerli îşĭ manifesta bogăţia prin fundaţiunĭ modeste. Afară de oraş edifică un spital, pe frontispiciul căruia, zidit din pietri şi văpsit pestriţ, erau gravate faptele vieţii sale. Drept recunoscinţă pentru banii, ce i-a dat la încheierea lucrărilor bisericei Santa Maria Novella, 'i s'a atêrnat fotografia pe păretele corului. Pe cealaltă parte a altarului atêrna chipul nevestei sale, înghenunchînd cu evlaviă, în faţă cu espresiune posomorîtă şi rece, aşa că orĭ-cine ar fi ḑis, că femeia acésta n'a făcut nicĭ-odată nimĕnui vr'un bine.

Nicolo Nerli era din clasa cetăţenilor republicanĭ; nicĭ-odată el nu şĭ-a ridicat cuvêntul în potriva legii, nicĭ-odată nu şĭ-a bătut capul cu sĕracii şi cu aceia, pe carĭ puternicii îi pedepsiau cu amende şi cu exil.

Intr'o séră de iérnă, bancherul s'a întors acasă mai târḑiu ca de obiceiŭ. In pórta palatului îl asediară în mod ameninţător o cétă de cerşitorĭ, carĭ îşĭ întindeau cu toţii mânile spre milogire. El i-a refusat cu vorbe aspre. Cerşitorii însĕ erau lacomĭ de fóme şi obraznicĭ, ca lupii. Nicolo Nerli se plecà deja sĕ ia o pétră şi s'o arunce între ei, când venì unul din servitorii sĕi ducênd pe cap un coş umplut cu pâne négră pe séma servitorilor din grajd, de la bucătăriă şi din grădină. Nerli făcu semn servitorului şi împlântându-şĭ amêndouĕ mânile în coş, aruncà bucăţĭ de pâne nenorociţilor. Apoi intrà în casă, se culcà şi adormi. In vis l'a lovit damblaua şi murì atât de repede, încât se credea încă în pat, când deja era acolo „unde nu este decât întuneric, plâns şi crâşnirea dinţilor“. Archanghelul Mihailă îl privea. Archanghelul ţinea în mână o cumpĕnă, punênd într'o parte a ei câte de tóte.

Când Nicolo Nerli vĕḑù într'o parte a cumpenei comorile vĕduvelor, ce le ţinea ca amanet la el, apoi talerii, ce i-a câştigat cu înşelăciune şi vechii banĭ de aur, la carĭ a ajuns prin cămătăriă, el sciù îndată, că ceea-ce mĕsură Archanghelul Mihailă este viaţa sa trăită până acum. Deveni atent şi neliniştit.

— „Messer San Michele“, ḑise el, „décă încarcĭ pe una din cumpene toţĭ tesaurii, ce i-am strîns în viaţă, te rog pune în cealaltă parte a cumpenii fundaţiunile pii, prin care am dovedit atât de strălucit blândeţa mea. Nu uita nicĭ biserica catedrală Santa Maria Novella, la ale cărei cheltuelĭ am contribuit aprópe cu a treia parte, nicĭ spitalul afară de oraş, pe care l'am ridicat întreg din avutul meu“.

— „Nu te teme“, ḑise Archanghelul, „nu voiŭ uita nimic“.

Şi cu mână strălucitóre Archanghelul a pus în cealaltă parte a cumpenii Santa Maria Novella şi spitalul cu frontispiciŭ văpsit. Dér cumpĕna nicĭ că se mişca.

Bancherul începù sĕ tremure.

— „Messer San Michele“, începù din nou, „caută mai departe, te rog. N'ai pus încă în cumpĕnă frumosul lighian de botez din biserica San Giovanni, nicĭ sculptura amvonului bisericei San Andrea, care simbolisézā botezul lui Christos în mărime

Astăḑi frumos, liniştit, şi călduros pretutindenĭ.

Aparate de fotografie pentru diletanţi. Firma A. MOLL, liferantul curţii c. şi r. din Viena Tuchlauben Nr. 9 îşi recomandă amatorilor de fotografare, articolele sale necesare pentrua fotografa. La cerere trimite liste ilustrate conţinênd preţurile. Deposite în Braşov la F. Jekelius, F. Kelemen, Victor Roth farmaciştĭ. Teutsch şi Tartler, D. Eremias nepoţĭ.

Federaţiunea internaţională de studenţĭ „Corda Fratres“.

Direcţiunea Secţiei Române.

Avênd în vedere apropiarea vacanţelor, toţĭ acei Stimaţĭ domnĭ, carĭ au primit apelurĭ pentru „Corda Fratres“, sunt rugaţĭ respectuos a răspunde până în primele ḑile din Iunie st. n.

Viena, 15 Maiŭ n. 1900.

Lucian Bolcaş.

Scirĭ mĕrunte din România. După cum anunţă „Agenţia română“ M. L. Regele şi Regina României, împreună cu întréga familiă regală, au plecat erĭ diminéţa din Abbazia şi se întorc via Fiume-Budapesta-Vêrciorova în Bucurescĭ, unde vor sosi adĭ, Vinerĭ 5 (18) Maiŭ, la 6 óre séra.

— D-l *Take Ionescu*, ministrul finanţelor, care se află în străinătate şi al cărui concediu espiră adĭ, Vinerĭ, a sosit Joi diminéţa în Bucurescĭ, cu trenul de Vêrciorova.

— *Ataşaţii militarĭ* de pe lângă legaţiunile străine, carĭ sunt absenţĭ din Capitală, vor veni toţĭ în Bucurescĭ pentru-ca să asista la parada de 10 Maiŭ.

— *Congresul medicilor* anul acesta se va ţiné la Iaşĭ. S'au luat tóte mĕsurile pentru a-se face o frumósă primire a congresiştilor.

— *Bustul lui L. Catargiu.* D-l Oscar Spete, cunoscutul sculptor, a terminat bustul regretatului Lascar Catargiu, care i-a fost comandat de M. S. Regele. Bustul, fórte bine reuşit, este o adevĕrată operă de artă. Acest frumos bust va fi aşeḑat în sala tronului din palatul regal.

— *Congresul de drept internaţional.* D-l Petre *Missir*, profesor de drept internaţional la Universitatea din Iaşĭ, a fost delegat de guvernul român, ca să asiste la congresul de drept internaţional, ce se va deschide la Haga la 16 (20) Maiŭ a. c.; d-sa va pleca peste câte-va ḑile.

— *Conferenţe contra alcoolismului* Ministerul instrucţiunei publice a dat o circulară revisorilor şcolarĭ, prin care îi învită să pună în vederea învĕţătorilor, ca în fiă-care Dumineca, după terminarea serviciului religios, să ţină în biserică conferenţe contra alcoolismului.

— *Emigranţii evrei la graniţa Bucovinei.* „Evenimentului“ se anunţă din Burdujenĭ, că ḑilnic autorităţile dela graniţa austriacă întorc pe acei emigranţĭ Evrei, carĭ odată cu presentarea paşaportului, nu dovedesc, că dispun de cel puţin 400 de mărcĭ, ca avere personală.

Dela Teatru Naţional.

Bucurescĭ, 4 Maiŭ v.

Stagiunea teatrală s'a închis Dumineca séra în urma unui potop de beneficii. Au ajuns într'un hal făr' de hal şi beneficiile astea. Tótă lumea strimbă din nas, când aude de ele; nimic serios, obosélă pentru actorĭ, plictisélă pentru public şi praf de pomană pentru toţĭ. Dér ce ne pasă nouă de asta?! — Trĕba statului, D-le — vorba lui Conu Leonida, — noi să ne aruncăm o privire fugitivă asupra stagiunei îngropate.

Eleonora Duse! Celebra artistă italiană a jucat câte-va serĭ la Teatrul Naţional. Orĭ cât de maestru ar fi descris jocul ei, tot n'ar puté înţelege cine-va nicĭ a suta parte din adevĕr. E minune, şi cu siguranţă putem ḑice, că ea strălucesce pe trépta cea mai înaltă în evoluţia artei dramatice. Naturalul şi fineţea sunt notele caracteristice ale artei sale.

Ca să-şi facă cetitorii o idee despre puterea de simţire a acestei artiste, e destul să spunem, că în urma unei representaţii sistemul ei nervos e aşa de sdruncinat, încât a doua ḑi trebue să stea în pat până la 12 óre, séu chiar până séra. Când un renumit ḑiarist german a rugat'o să nu jóce cu atâta sentiment, decă ţine la sănĕtatea ei, dênsa i-a rĕspuns: „Cine face artă, trebue s'o facă din tot sufletul, căcĭ numai atuncĭ face artă adevĕrată“.

A plecat din Bucurescĭ lăsând o adêncă impresie în sufletele celor, carĭ au vĕḑut'o.

Mounet-Sully, veteranul comediei francese, în turneul sĕu artistic s'a oprit pentru câte-va ḑile şi la Bucurescĭ. A fost sĕrbătorit 'şi viu aclamat acest gigant al classicismului, dér în orĭ-ce cas nu atât de mult, după cum se lăudau ḑiarele francese, că Românii s'ar fi prosternat înaintea lui şi i-ar fi sĕrutat mânile şi piciórele. Naivĭ ne mai cred Francesii, şi chiar décă ar fi după cum ḑic ei, e óre naivitate a adora pe un artist până la idolatrisare?...

Agatha Bârsescu, cu tóte intrigile ţesute în jurul ei, a reuşit să se impue publicului şi să şi-l câştige. Venirea ei la Bucuresci însemnă mult, atât pentru desvoltarea gustului teatral la noi, cât şi a literaturei dramatice şi mai cu sémă a tragediei. De o putere de voinţă uimitóre, iubita nóstră artistă în câte-va lunĭ a colindat cele mai însemnate oraşe ale ţĕrii şi şi-a câştigat simpatiile tuturora.

Aceste treĭ celebrităţĭ au adus adevĕrate sĕrbătorĭ pe scena teatrului naţional.

Fulviu.

Rĕsboiul din Africa sudică.

Aprópe în întréga pressă europénă s'a rĕspândit scirea, că Mafekingul a capitulat şi că garnisóna englesă a fost prinsă de generalul bur Seymann. Scirea acésta, care a făcut mare şi neplăcută sensaţiă la Londra, a fost publicată în ḑiarele „Times“ şi „Daily Mail“ pe urma unei depeşĭ din Lourenzo-Manquere. Deşi telegramele trimise din acest oraş, nu prea sunt esacte, totuşĭ se credea în adevĕrătatea ei, după-ce chiar o telegramă din Pretoria o confirma.

A sosit într'aceea la Londra un raport telegrafic al luĭ *Roberts*, în care se ḑice, că în Mafeking tóte sunt bune şi garnisóna e provĕḑută cu victualii până la 12 Iunie. Publicarea telegramei lui Roberts a făcut, ca londonesii să respire mai liber. Un raport mai amĕnunţit, ce l'a publicat cevaşĭ mai târḑiu „Daily Mail“, *desminte* scirea despre capitularea Mafekingului, ḑicênd, că ea a fost rĕspândită anume de guvernul Burilor, ca să încuragieze pe Burĭ în urma ocupării Kroonstad-ului de Englesĭ. Dintr'o telegramă a agenţiei „Reuter“ apare, că Duminecă în 13 Maiŭ n'a putut să cadă Mafekingul, deóre-ce în 15 Maiŭ a fost o luptă la Mafeking, în care Englesii au respins pe Burĭ.

*

Lord *Roberts* fortifică Kroonstad-ul, fiind-că acest oraş este basa operaţiunilor lui ulteriore. Calea ferată Bloemfontein-Kroonstad, pe care Burii o stricaseră în mai multe locurĭ, a reconstruit'o Roberts aprópe de tot. In câte-va ḑile îĭ va sosi din Bloemfontein şi trenul greu cu marea colónă de muniţiune şi provisiune, şi atuncĭ Roberts va puté pleca spre frontiera Transvaalului, unde generalissimul bur *Botha* îşĭ concentrézá tóte forţele, ca să opréscă pe Englesĭ a trece frontiera. Trupele bure, carĭ s'au fost oprit în partea rĕsăriténă a statului Oranje, încă sunt în retragere spre rîul Vaal.

Intr'aceea se vestesce, că *Buller* din Natal a ocupat, după Dundee, şi Glencoe, şi merge înainte fără de-a întêmpina resistenţă. Scopul lui Buller este de-a merge în Oranje, trecênd munţii Draken. Acésta póte fi causa, că consiliul de rĕsboiŭ al Burilor a decis să apere Harrismith.

*

Din Paris se telegrafézá, că corespondentul lui „New-york Herald“ a avut o convorbire cu preşedintele statului Oranje, *Steyn*, care i-a declarat: „*Mai bine voiŭ face din ţéra întrégă o ruină, decât s'o las pe mâna Englesilor*“.

*

Un raport oficial dat de guvernul engles spune, că până la 2 Maiŭ Anglia a pierdut *18,799 de ómenĭ* în Africa-sudică. Numĕrul acesta nu cuprinde însĕ pe rĕniţĭ şi bolnavĭ, nicĭ pe aceia, carĭ au fost prinşĭ, ci numai pe cei căḑuţĭ în luptă.

NECROLOG. Din Oraviţa română ni-se anunţă trista scire, că **Lucreţia Poruţiu** n. **Ianza**, tinera soţiă a d-lui Victor Poruţiu, administrator protopopesc în Oraviţa română, a rĕposat în 15 Maiŭ n. c. în al 30-lea an al vieţii şi al 12 al căsĕtoriei. Inmormêntarea decedatei s'a făcut erĭ, în 17 Maiŭ. — Adresăm întristatului soţ sincere condolenţe.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 17 Maiŭ. La propunerea ministrului preşedinte, camera deputaţilor a fost amânată până la 7 Iunie.

Praga, 17 Maiu. In *Horschitz* a fost erĭ o mare demonstraţiă în contra proiectului de limbă. Printre demonstranţĭ se aflau şi mulţĭ representanţĭ ai consiliului orăşenesc.

Londra, 17 Maiŭ. Din Pretoria se anunţă, că luptele în jurul Mafekingului continuă încă.

Pretoria, 17 Maiŭ. Burii au făcut Sâmbătă un asalt asupra citadelei dela Mafeking, dér au fost respinşĭ de Englesĭ.

Bruxella, 17 Maiŭ. Şése-ḑecĭ de oraşe din America, apoi guvernele statelor New-York, Pensilvania, Illinois şi Colorado, au trimis invitărĭ deputaţiunei bure. Secretarul de stat transvaalian *Fischer* telegrafézá, că primirea însufleţită din New-York întrece tótă închipuirea. Tóte reuniunile germane şi irlandese au aranjat manifestaţiunĭ pentru deputaţiune.

Bristol, 17 Maiŭ. Ministrul de finanţe *Hicks-Beach* a ḑis într'un discurs ţinut aicĭ, că norii rĕsboiului se vor resfira încurênd şi că statul Oranje e de fapt anectat.

DIVERSE.

Erupţiunea Vesuvului. Am publicat scirea, că Vesuvul a erupt. Ḑiarele din Italia spun, că craterul aruncă cantităţĭ marĭ de massă petrósă, producênd un sgomot îngrozitor. Drumul de fer de pe Vezuv şi şinele drumului funicular sunt acoperite de lavă. Vesuvul, un munte de formă rotundă cu două piscurĭ, mândria şi spaima Neapolului, e unul din vulcanii cei mai micĭ, dér şi din cei mai curioşĭ şi stă singuratec pe o basă aprópe sferică de un diametru de 16 kilometri. Vesuvul e singurul vulcan în activitate din Europa şi erupe în intervale micĭ cu putere colosală. Cele mai principale erupţiunĭ au fost: în anul 79 a. Chr. când au îngropat oraşele Pompei şi Herculanum; la 1631 d. Chr. când au aruncat 73 milióne de metri cubicĭ de lavă; la 1794 când întréga suprafaţă a craterului a fost aruncată în aer, apoi la 1822, 1871, care s'a prelungit până la 1872 când la 26 Aprilie o erupţiune puternică a ucis mulţĭ ómenĭ. Ultima erupţiune a fost la 1898, când lava s'a întins până în strada, care duce la observatoriu. Actualmente erupţiunea ameninţă partea vestică a oraşului, apropiindu-se de observatoriu, nimicind deja calea ferată funiculară care duce, la piscul Vesuvului. Norĭ groşĭ de fum se ridică în aer, bómbe roşie de foc sunt aruncate până în viile dela Resina aducênd, prin vuetul îngrozitor ce produce, spaimă în populaţiune, care părăsesce locuinţele. Din Neapol s'au trimes trupe în localitate pentru a salva populaţia. Şi cu tótă nenorocirea şi panica ce domnesce acolo, mulţĭ străinĭ bogaţĭ sosesc mereu pentru a se delecta la acest spectacol frumos, dér lugubru!

Dela Exposiţia din Paris. Abia s'au deschis porţile acestei cetăţĭ fermecate, şi tótă lumea urmăresce — unii de aprópe, alţii numai din diare — minunatele podóbe, îngrămădite într'o ne mai vĕḑută splendóre.

Esceptie făcênd de ḑiarele francese, care au în fie-care numĕr al lor câte ceva referitor la Exposiţiă, ḑiarele germane au din când în când raporte amĕnunţite, foiletóne drăgălaşe, pline de spirit şi de observaţii, frumóse descrierĭ impestriţate cu câte un accident, care dă viaţă povestirei.

Aşa într'unul din numerile trecute, ḑiarul „Berlin. Tageblat“, avea un foileton în care un spiritual publicist îşĭ bătea joc de pavilionul Ungariei numindu-l un *gulaş* architectonic.

E de mirat, scrie un foiletonist al lui „N. fr. Presse“, cu câtă repeḑiciune se lucréză la Exposiţiă; acolo unde credeai, că va fi nevoe de câte-va lunĭ pentru completa terminare a lucrărilor, veḑĭ după câte-va ḑile totul pus în regulă şi aranjat, gata de a primi visitatorĭ.

Şi ce lacomĭ sunt Parisienii de a vedé mult, fie chiar nearanjat definitiv!

O interesantă secţiune e exposiţiunea şcólelor parisiene, şi anume exposiţiunea „des écoles profesionelles“.

După obiceiul ţĕrii, fie-care şcólă pórtă numele unui om mare.

E o şcólă, Arago; una, Turgot; una, Colbert; una, Lavoisier; una, I. B. Say; una, Edgar Quinet. Numele n'are nimic de a face cu obiectul de învĕţat în şcólă. La Colbert se învaţă ferăriă; la Turgot, olăria. Lavoisier, chimistul, e patronul producţiunilor mobilelor de lux.

O şcólă normală de învĕţătorĭ (preparandiă) a expus raportele de escursiune ale şcolarilor eĭ, tóte scrise cu multă îngrijire şi înzestrate cu fotografii, în carĭ se vede întréga caravană, la diferite popasurĭ.

Unele din acele raporte-caete sunt scrise în limba germană, altele în limba englesă.

---

naturală, — deşi opera acésta m'a costat mulţĭ banĭ“.

Archanghelul a pus în cumpĕnă şi amvonul şi lighianul de botez, dér ea tot nu s'a mişcat. Nicolò Nerli simţia, că sudorĭ recĭ îi acoper fruntea.

— „Messer San Michele“, începù érăşĭ, „eştĭ sigur, că cumpĕna e drépta?“

Zimbind rĕspunse San Michele, că cumpĕna, deşi în esterior este ca a zarafilor din Veneţia, totuşĭ ea arată drept.

— „Cum?“ gâfâi Nicolò Nerli palid ca mórtea, „biserica catedrală, amvonul, lighianul şi spitalul cu tóte paturile lui, să nu apese atâta, cât un paiŭ, cât un fulg?“

— „Veḑĭ, Nicolò Nerli“, ḑise Archanghelul, „greutatea faptelor tale rele este mai mare, decât faptele bune, ce le-ai făcut“.

— „Aşa-dér voiŭ ajunge în iad?“ întrebă bancherul dârdâindu-i dinţii.

— „Rĕbdare, Nicolo!“ rĕspunse archanghelul, „rĕbdare, încă n'am sfirşit. Ĕtă, acestea sunt încă aicĭ“.

Si lua pânile cele negre, ce în séra aceea le aruncă bancherul cerşitorilor, le puse în cumpĕna faptelor bune şi ea căḑù de-odată, ér cealaltă se ridică. Limba cumpĕnii nu se mişca nicĭ în drépta, nicĭ în stânga şi arăta, că greutăţile sunt egale.

Bancherul nu-şĭ credea ochilor. Archanghelul ḑise:

— „Veḑĭ, Nicolò Nerli, tu nu eştĭ nicĭ pentru ceriŭ, nicĭ pentru infern. Mergĭ dér înderĕt în Florenţa şi sporesce numĕrul pânilor, pe carĭ adĭ nópte le-ai împrăsciat cu mâna ta printre sĕracĭ, fără de a-te fi vĕḑut cine-va — căcĭ atuncĭ te vei mântui. Cerul nu se deschide numai precupeţului, care-şĭ regretă pĕcatele, şi femeilor pĕcătóse, carĭ se pocăesc. Indurarea lui Dumneḑeu n'are marginĭ, el mântuesce chiar şi pe cei bogaţĭ. Fii tu acest om bogat. Sporesce numĕrul pânilor, a căror greutate o veḑĭ aicĭ în cumpĕnă. Du-te“.

Nicolò Nerli se treḑi, era în pat. S'a promis, că va urma sfatul Archanghelului, va spori pânea sĕracilor, ca să ajungă odată în împĕrăţia cerului.

Trei anĭ a mai trăit pe pĕmênt şi în timpul acesta fù cu inimă milostivă faţă de sĕracĭ şi a împărţit elemosină în mĕsură mare.

P.

Dela „Tipografia A. Mureşianu“ din Braşov.

se pot procura următórele cărţĭ:

Cărţĭ de rugăciiunĭ şi predicĭ.

Anghira Mântuirei, cărticea de rugăciunĭ si de cântărĭ pentru mângăerea sufletéscă a drept credinciosilor creştinĭ, *Ediţiunea IV corectată*. Gherla, Tipografia diecesană 1899, Un esemplar în păreţĭ tarĭ coloraţĭ 35 cr. (plus 5 cr. porto.)

Mărgăritarul Sufletului, carte de rugăciunĭ şi cântărĭ, întocmită pentru tóte trebuinţele vieţii. *Ediţiunea IV*. Gherla, Tip. „Aurora“ A. Todoran 1899. Conţine peste 334 pag. Legată în păreţĭ tarĭ coloraţĭ, costă 50 cr. (cu posta 55 cr.)

Micul mărgăritar sufletesc, cărticică de rugăciunĭ şi cântărĭ, întocmită mai ales pentru copiiĭ mai mărişorĭ. Gherla, Tip. „Aurora“ A. Todoran 1898. Un esemplar legat în păreţĭ tarĭ coloraţĭ costă 22 cr. cu posta 23 cr.)

Carte de rugăciunĭ, cererĭ şi laude întru onórea Preacuratei Fecióre Maria, pentru folosul şi mângăiarea sufletelor. Gherla, Tip. Diecesană, 1898. Preţul unui esemplar legat în păreţĭ tarĭ coloraţĭ 20 cr. (cu posta 23 cr.)

Cuvêntărĭ bisericescĭ pe sĕrbătorile de peste an, scrise de Prepositul capitular *Ioan Papiu*. Pe lângă predicĭ, se mai află în text câte-o instructivă notiţă istorică privitóre la însemnătatea diferitelor sĕrbătorĭ. Conţine vre-o 400 pag. Preţul 1 fl. 50 cr. (în loc de 2 fl. cum era la început), prin postă 1 fl. 60 cr. Aceste predicĭ sunt favorabil apreţiate şi din partea clerului înalt din România.

Cuvêntărĭ funebralĭ şi iertăciunĭ pentru diferite casurĭ de mórte, întocmite de *Ioan Papiu*, cunoscutul scriitor bisericesc. Conţin vre-o 400 pag. Preţul numai 1 fl. 50 cr. (prin postă 1 fl. 60 cr.)

Predicĭ pentru Duminecĭ de *Iustin Popfiu*, învĕţatul scriitor bisericesc, marele orator şi bunul Român de odinióră. E o carte de vre-o 500 pag. format mare, tipar modern, cuprindênd predicĭ frumóse pentru tóte Duminecele de peste an. Preţul 2 fl. 20 cr. (prin postă recomandat 2 fl. 35 cr.)

Predice pentru Duminecile de peste an, compuse după catechismul lui Decharbe, de *Vasiliu Christe*. Conţine predicĭ dela Dumineca XI după Rosalii până la Dumineca Vameşului. Preţul 80 cr. (prin postă 85 cr.)

Predicĭ pe tóte Duminecile şi sĕrbătorile de peste an, de *Em. Elefterescu*, cunoscut atât de bine în cercurile românescĭ din numĕrósele sale scrierĭ atât de medulóse, instructive şi cu atâta gust cetite. E o carte mare, de 350 pag. Preţul 1 fl. 50 cr. (4 lei).

Scrierĭ scolare.

Istoria pedagogiei de *V. Gr. Borgovan* O carte nouă şi de mare interes pentru toţĭ bărbaţii de şcólă. Preţul 1 fl. 50 cr. (cu posta 1 fl. 60 cr.)

Istoria Biblică pentru folosul scólelor poporalĭ din diecesa Gherlei. (Cu permisiunea superiorilor) Tipărită în 1898, Partea I (Testamentul vechiu) costă 25 cr., ér partea II (Testamentul nou) 20 cr. plus câte 3 cr. porto de fiă-care.

Cântul în şcóla poporală de *Iuliu Pop*, învĕţător în Năsĕud. Teoriă, praxă şi cântărĭ. Este o scriere întocmită pentru cei ce propun cântările. Preţul 30 cr. (cu posta 33 cr.)

Manual catechetic pentru primii anĭ şcolasticĭ, ca îndreptar pentru catecheţĭ, învĕţătorĭ şi părinţĭ, prelucrat de *Basiliu Raţiu*, fost profesor în seminariul din Blaşiu şi vicar la Făgăraş. Preţul 40 cr. (cu posta 45 cr.)

„Invĕţătura creştinéscă, séu Catechismul mare pentru tinerimea greco-cath. *Ediţiunea III.* (1898). Cu binecuvêntarea episcopului de odinióră al Gherlei, Ioan Alexi. Noua ediţiune a apărut cu îmbunĕtăţirĭ şi e tipărită cu ortografia cu semne. Conţine 284 pag, format 8⁰, e legată solid şi costă 80 cr. (cu posta 90 cr.)

*

O carte de legĭ. „Amicul Poporului“ îndreptar în cause administrative şi judecătorescĭ *pentru poporul român*“ de *Titu Vuculescu*, pretor în Pecica maghiară. Cartea e întocmită la înţelesul ţĕranilor, aşa că din ea orĭ-ce plugar, orĭ-ce măestru, orĭ-ce om, care scie ceti, póte sĕ înţelégă lămurit, ce-i este după lege ertat sĕ facă şi ce nu; cum are sĕ-şĭ câştige anumite drepturĭ, la cine sĕ se îndrepte cu plângerea orĭ cu rugarea. Costă 50 cr. (cu posta 55.)

Cursul la bursa din Viena.

Din 17 Maiu 1900.

Renta ung. de aur 4%	115.95
Renta de coróne ung. 4%	91.75
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	120.30
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	99.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	117.25
Bonurĭ rurale ungare 4%	91.50
Bonurĭ rurale croate-slavone	92.50
Impr. ung. cu premii	159.—
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	137.75
Renta de argint austr.	97.85
Renta de hârtie austr.	97.65
Renta de aur austr.	116.05
Losurĭ din 1860	135.25
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	17.75
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	724.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	722.75
Napoleondorĭ	19.27
Mărcĭ imperiale	118.25
London vista	242.60
Paris vista	96.85
Rente de coróne austr. 4%	97.—
Note italiene	90.50

Cursul pieţei Braşov.

Din 18 Maiu 1900.

Bancnota rom.	Cump. 19.02	Vênd.	19.06
Argint român.	Cump. 18.80	Vênd.	18.86
Napoleond'orĭ.	Cump. 19.20	Vênd.	19.26
Galbenĭ	Cump. 11.30	Vênd.	11.40
Ruble Rusescĭ	Cump. 127.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump. 58.50	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump. 10.72	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%	100.—	Vênd.	101.—

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

V 93/17 szám

vgrh. 1898.

Árverési hirdetmény.

Alulirot kiküldött bir. végrehajtó ezennel közhirré teszi, hogy a hosszufalusi kir. járásbiróság 1898 evi V. 93/2; sz. végzése folytán Dr. Leményi Jenö felperes részére Dr. Leményi Pompil alperes ellen 1000 frt. — kr. követelés s jár. erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás folytán alperestöl felül foglalt és 569 frt. 60 krra becsült ingóságokra a h.-falusi kir. járásbiróság V. 93/17—1898 számu végzésével a további eljárás vagyis az árverés elrendeltetvén annak az alap és felülfoglaltatók követelései erejéig is, a mennyiben azok kielégitési jogot nyertek volna, Hosszufaluban alperes lakásán leendö megtartására határidöül **1900 évi Május hó 30 ik napján délután 2 órája** kitüzetik, a mikor biróilag lefoglalt többféle házibutorok és szerelvények készpénzfizetés mellett a legtöbbet igérőnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Egyszersmind felhivatnak mindazok, kik az elárverezendö ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelözö kielégitéshez jogot tartanak, a mennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzökönyvböl ki nem tünik, hogy elsöbbségi jelentéseiket az árverés megkezdéseig alulirt kiküldöttnél irásban beadni vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák, mert különben csak a vételár fölöslegére fognak utaltatni.

A törvényes határidö a hirdetménynek a biróság tábláján történt kitüggesztését követö naptól számittatik.

Kelt Csernátfalu, 1900. évi május hó 30-ik napján.

Veress Mihály,
kir. bir. végrehajtó.

962

(6) **Bluse de mătase fl. 2.40 cr.** şi mai scumpe! — 4 metri. — Trimise libere de porto şi de vamă! *Mostre se trimit imediat*, asemenna şi de **„mătăsuri Henneberg“** negre, albe şi colorate, **dela 45 cr. până la 14 fl. 65 cr. metru.**

G. HENNEBERG fabricant de mătăsurĭ (liferant al curţi c. r.) **ZÜRICH.**

Prafurile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, décă fiăcare cutiă este provĕdută cu marca de apĕrare a lui A. Moll şi cu subscrierea sa.

Prin efectul de lecuire durabilă al Prafurilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăţilor celor mai cerbicose la **stomach şi pântece**, în contra câreeilor şi acrelei la stomach, **constipaţiunei cronice**, suferinţei de ficat, **congestiunei de sânge, haemorhoidelor** şi a celor mai diferite **bóle femeescĭ** a luat acest medicament de casă o rĕspândire, ce cresce mereu de mai multe decenii încóce. — **Preţul unei cutii originale sigilate** Corone **2.**—

Falsificaţiile se vor urmări pe cale judecătorescă.

Franzbranntwein şi sare a lui Moll.

Veritabilŭ numai, décă fiecare sticlă este provĕdută cu marca de scutire şi cu plumbul lui **A. Moll.**

Franzbranntwein-ul şi sarea este fórte bine cunoscută ca un **remediu poporal** cu deosebire prin tras (frotat) alină durerile de şoldină şi reumatism şi a altor urmări de rĕcélă. **Preţul unei sticle originale plumbate, Corone 1.80.**

Sapun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii şi dame fabricat după metodul cel mai nou pentru cultivarea raţională a pelei, cu deosebire pentru copii şi adulţĭ. **Preţul unei bucăţi** Cor. —.40 Cincĭ bucăţi Corone **1.80**. Fie-care bucată de săpun, pentru copii este **provĕdută cu marca** de apĕrare A. Moll.

Trimiterea principală prin

Farmacistul A. MOLL,
c. şi r. furnisor al curţii imperiale Viena, Tuchlauben 9

Comande din provinciă se efectuéză dilnic prin rambursă postală.

La deposite sĕ se céră **anumit** *preparatele provĕdute cu iscălitura şi marca de apĕrare a lui A. MOLL.*

Deposite în Braşov: la d-nii farmaciştĭ Ferd. Jekelius, Franz Kellemen şi engros la D. Eremia Nepoţii, Teutsch & Tartler. —*

Pentru o **Fabrică** mai mare **se caută un**

Corespondent harnic,

condiţiunile: sĕ fie creştin de 25 anĭ, neînsurat, sĕ cunóscă pe deplin limba **germană** şi **română** în scris şi vorbire, sĕ fie versat în sciinţele comerciale, stenographie, se aibă scrisóre frumósă, dispositiă la muncă, diligenţă şi capabilitate de a lucra independent.

Prospect, ca mai târdiu se şi voiageze.

Oferte detaliate cu fotogrfiie şi copie după testimoniĭ sunt a se adresa sub **„F. H. 3524“** la

Haasenstein & Vogler
în Viena.

956.(2–2)

Sosirea şi plecarea trenurilor de stat reg. ung. în Braşov.

Valabil din 1 Maiŭ st. n. 1900.

Sosirea trenurilor în Braşov:

Dela Budapesta la Braşov:

I. Tr. acc. peste Arad la óra 5·7 m. dim.
II. Trenul de persóne la óra 8 dim.
III. Tr. accel. peste Cluşiŭ la ó. 2·9 m. p. m.
IV. Trenul mixt la óra 10·25 min. séra.

Dela Bucurescĭ la Braşov:

I. Trenul mixt, la óra 6.58 min. dim. (care circulă numai Vinerea dela Predeal).
II. Trenul accel. la óra 2·18 min. p. m.
III. Trenul mixt, la óra 9·27 min. p. m. (din Maiu 15 — 15 Sept.)
IV. Trenul acelerat, la óra 10·14 m. séra.
V. Tren de pers. la óra 2.10 min. p. m. (din 1 Iulie, Joia şi în tóte sĕrbătorile).

Dela Kezdi-Oşorheiu la Braşov:

I. Trenul de persóne la óra 8·25 m. dim. (are legătură cu St.-Georgĭ, Ciuc-Sereda şi Ciuc-Gyimes).
II. Trenul de pers. la óra 1·51 m. p. m.
III. Trenul mixt, la óra 6·48 m. séra (are legătură cu Ciuc-Sereda).
IV. Tr. mixt, la óra 10·4 m. séra (dela Sf. George, în Iul. 1 – 15 Sept. în tóte sĕrbătorile).

Dela Zĕrnescĭ la Braşov (gar. Bartolomeiu).

I. Trenul mixt la óra 7·2 min. dim.
II. Trenul mixt la óra 1·12 min. p. m.
III. Tr. mixt la óra 8·18 min. séra.

Dela Ciuc-Ghimes la Braşov:

I. Trenul de pers. la óra 8·25 m. dim.
II. Trenul de pers. la óra 1·51 m. p. m.
III. Trenul mixt la óra 6·48 min. séra
IV. Tr. mixt la óra 10·04 min. séra. (din Palanca dela Iul. 1 — 15 Sept în tóte sĕrbătorile).

Plecarea trenurilor din Braşov.

Dela Braşov la Budapesta:

I. Trenul mixt la óra 5·8 min. dimin.
II. Tr. accel. (peste Cluşiu) la ó. 2·45 m. p. m.
III. Trenul de pers. la óra 7·48 min. séra.
IV. Tr. acc. la óra 10·26 min. séra. (Arad)

Dela Braşov la Bucurescĭ:

I. Trenul de persóne la óra 3·55 m. dim.
II. Trenul mixt la órele 11 a. m.
III. Trenul accel. la óra 2·19 min. p. m. (ce vine pe la Cluşiu).
IV. Tr. acc. la óra 5·14 m. dim. (dela Arad).

Dela Braşov la Kezdi Oşorheiu:

I. Trenul de pers. la óra 5·19 min. dim. (are legătură cu Tuşnad, Ciuc-Szereda, la óra 3·20 min. nóptea.
II. Trenul mixt la óra 8·50 min. a. m.
III. Trenul de pers. la óra 3·15 m. p. m. (are legătură cu linia Tuşnad-Ciuc-Szereda).

Dela Braşov la Zĕrnescĭ (gar. Bartolomeiu).

I. Trenul mixt la óra 9·2 min. a. m.
II. Trenul mixt la óra 5·26 min. p. m.
III. Tr. mixt, la óra 9·30 min. séra.

Dela Braşov la Ciuc-Gyimes:

I. Trenul de pers. la óra 5·19 min. dim.
II. Trenul mixt la óra 8·50 min. a. m.
III. Trenul de pers. la óra 3·15 min. p. m.